

MULTİPLE SKLEROZ TEDAVİSİNDE KORTİKOSTEROİDLERİN PSİKİYATRİK YÜZÜ: BİR OLGU SUNUMU

Doğan Akalın¹

¹Afyonkarahisar Devlet Hastanesi

Giriş: Multiple Skleroz (MS), merkezi sinir sistemini tutan kronik, inflamatuvar ve demiyelinizan bir hastalıktır. Atak dönemlerinde yüksek doz kortikosteroid kullanımı belirtilerin hızla kontrol altına alınmasında etkilidir. Ancak kortikosteroid tedavisinin yol açabileceği psikiyatrik belirtiler göz ardı edilmemelidir. Belirtiler sıklıkla tedavinin erken dönemlerinde gelişir ve çoğunlukla tedavinin sonlandırılmasıyla geriler. Bu olgu sunumunda, psikiyatrik hastalık öyküsü olmayan MS tanılı hastada, kortikosteroid tedavisinin sonlandırılmasını takiben gelişen manik ve psikotik belirtilerin izlem süreci aktarılmakta; belirtilerin ortaya çıkış zamanı açısından nadir görülen nöropsikiyatrik belirtilere yönelik farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

Yöntemler / Olgu Sunumu: Otuz sekiz yaşında, evli, çocuğu olmayan, lise mezunu kadın hasta, motor tutulumlu MS atağı nedeniyle nöroloji servisine yatırılmış, 5 gün süreyle 1 g/gün IV metilprednizolon almış, ardından tedavi sonlandırılmıştır. Tedavinin sonlandırılmasını takip eden ikinci haftada hastada enerjide artış, uykusuzluk, konuşmada hızlanma, özgüvende artış, kontrolsüz para harcama, işitsel ve görsel varsanılar ile referansiyel sınırlar gelişmiştir. Psikiyatrik değerlendirme sonucu manik(YMDÖ:32) ve psikotik belirtiler saptanan hastaya olanzapin başlanmış, doz takipte 20 mg/gün'e çıkarılmış ve psikiyatrik tedavinin ikinci ayında belirtileri tamamen gerilemiştir.(YMDÖ:1) Psikiyatrik tedavinin dördüncü ayında

gelişen yeni bir motor tutulumlu MS atağında aynı steroid tedavi protokolü uygulanmış, ancak hasta bu süreçte antipsikotik tedavisini aksatmıştır. Kortikosteroid tedavisinin kesildiği dönemde benzer psikotik ve manik belirtiler(YMDÖ:30) tekrar gözlenmiş, olanzapin dozu psikiyatrik takip sürecinde yeniden 20mg/gün olarak düzenlenmiştir. Kontrol görüşmelerinde belirtilerin yeniden tamamen gerilediği gözlenmiştir.(YMDÖ:1) Her iki kortikosteroid tedavisinin ardından benzer psikiyatrik belirtilerin ortaya çıkması, hastada kortikosteroidlere bağlı gelişebilecek nöropsikiyatrik belirtilere yönelik artmış duyarlılığı düşündürmektedir. Sunulan olgu, hastanın bilgilendirilmiş onamı alınarak paylaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Kortikosteroidlerin yüksek doz kullanımını takiben hipomanik, manik ve psikotik belirtiler gelişebilmektedir. Belirtiler genellikle tedavi sırasında ortaya çıkar ve tekrarlayan kullanımlarda duyarlılık artabilir. Olgumuz, psikiyatrik hastalık öyküsü olmayan bireylerde bu yan etkilerin kortikosteroid tedavisinin kesilmesinden sonra da gözlenebileceğini göstermektedir. MS tanılı hastalarda uygulanan kortikosteroid tedavisinde nöropsikiyatrik açıdan da hazırlıklı olunmalı, riskli hastalar yakından izlenmeli ve gerekli durumlarda profilaktik psikiyatrik tedavi düşünülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Manik atak, multiple skleroz, kortikosteroid, duygudurum